

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΤΑ ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

ΘΥΜΟΜΑΣΤΕ:

1. Φωνηεντόληκτα σε ύς , -εΐα , -ύ (τριγενή και τρικατάληκτα)

Ον. ό βαθύς	Ον. ή βαθεΐα	Ον. τὸ βαθύ
Γεν. τοῦ βαθέος	Γεν. τῆς βαθείας	Γεν. τοῦ βαθέος
Δοτ. τῷ βαθεῖ	Δοτ. τῇ βαθείᾳ	Δοτ. τῷ βαθεῖ
Αιτ. τὸν βαθύν	Αιτ. τὴν βαθεΐαν	Αιτ. τὸ βαθύ
Κλ. ᾧ βαθύ	Κλ. ᾧ βαθεΐα	Κλ. ᾧ βαθύ
Ον. οἱ βαθεῖς	Ον. αἱ βαθεΐαι	Ον. τὰ βαθέα
Γεν. τῶν βαθέων	Γεν. τῶν βαθειῶν	Γεν. τῶν βαθέων
Δοτ. τοῖς βαθέσι	Δοτ. ταῖς βαθείαις	Δοτ. τοῖς βαθέσι
Αιτ. τοὺς βαθεῖς	Αιτ. τὰς βαθείας	Αιτ. τὰ βαθέα
Κλ. ᾧ βαθεῖς	Κλ. ᾧ βαθεΐαι	Κλ. ᾧ βαθέα

2α. Σιγμόληκτα σε -ης, -ης, -ες (τριγενή και δικατάληκτα)

	ενικός αριθμός			πληθυντικός αριθμός		
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ονομ.	εύσεβής	εύσεβής	εύσεβές	εύσεβεῖς (< εύσεβέσ-ες)	εύσεβῆς (< εύσεβέσ-ες)	εύσεβῆ (< εύσεβέσ-α)
γεν.	εύσεβοῦς (< εύσεβέσ-ος)	εύσεβοῦς (< εύσεβέσ-ος)	εύσεβῶν (< εύσεβέσ-ων)	εύσεβῶν (< εύσεβέσ-ων)	εύσεβῶν (< εύσεβέσ-ων)	εύσεβῶν (< εύσεβέσ-ων)
δοτ.	εύσεβεῖ (< εύσεβέσ-ι)	εύσεβεῖ (< εύσεβέσ-ι)	εύσεβεῖσι (< εύσεβέσ-σι)	εύσεβεῖσι (< εύσεβέσ-σι)	εύσεβεῖσι (< εύσεβέσ-σι)	εύσεβεῖσι (< εύσεβέσ-σι)
αιτ.	εύσεβῆ (< εύσεβέσ-α)	εύσεβῆ (< εύσεβέσ-α)	εύσεβεῖς (< εύσεβέσ-ας)	εύσεβεῖς (< εύσεβέσ-ας)	εύσεβεῖς (< εύσεβέσ-ας)	εύσεβῆ (< εύσεβέσ-α)
κλητ.	εύσεβές	εύσεβές	εύσεβεῖς (< εύσεβέσ-ες)	εύσεβεῖς (< εύσεβέσ-ες)	εύσεβεῖς (< εύσεβέσ-ες)	εύσεβῆ (< εύσεβέσ-α)

Παρατηρήσεις

Τα επίθετα σε -ης, -ης, -ες που δεν τονίζονται στη λήγουσα και είναι υπερδισύλλαβα, όπως το *συνήθης*, ανεβάζουν τον τόνο στην κλητική ενικού του αρσενικού και θηλυκού γένους και στις τρεις όμοιες πτώσεις ενικού του ουδέτερου (*σύνηθεσ*). Επίσης στη γενική πληθυντικού τονίζονται στην παραλήγουσα (*συνήθων*).

2β. Ενρινόληκτα σε -ων, -ων, -ον (τριγενή και δικατάληκτα)

	ενικός αριθμός			πληθυντικός αριθμός		
	αρσ.	θηλ.	ουδέτερο	αρσ. - θηλ.	ουδέτερο	ουδέτερο
ονομ.	σώφρων	σώφρων	σῶφρον	σώφρονες	σώφρονες	σώφρονα
γεν.	σώφρονος	σώφρονος	σώφρονος	σωφρόνων	σωφρόνων	σωφρόνων
δοτ.	σώφροσι	σώφροσι	σῶφροσι	σώφροσι	σώφροσι	σώφροσι
αιτ.	σώφρονα	σώφρονα	σῶφρον	σώφρονας	σώφρονας	σώφρονα
κλητ.	σῶφρον	σῶφρον	σῶφρον	σώφρονες	σώφρονες	σώφρονα

Παρατηρήσεις

1. Τα υπερδισύλλαβα σύνθετα επίθετα σε -ων, -ων, -ον ανεβάζουν τον τόνο τους στις πτώσεις που λήγουν σε -ον, όχι όμως πέρα από τη λήγουσα του 1^{ου} συνθετικού (π.χ. *εὐδαιμον*, αλλά *μεγαλόφρον*).

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Να εξασκηθείτε κλίνοντας τα παρακάτω επίθετα:

	ενικός αριθμός		
ονομ	ὁ ὄξύς	ἡ ὄξεϊα	τό ὄξύ
γεν			
δοτ			
αιτ			
κλητ			
	πληθυντικός αριθμός		
ονομ			
γεν			
δοτ			
αιτ			
κλητ			

	ενικός αριθμός		
ονομ	ὁ ταχύς	ἡ ταχεΐα	τό ταχύ
γεν			
δοτ			
αιτ			
κλητ			
	πληθυντικός αριθμός		
ονομ			
γεν			
δοτ			
αιτ			
κλητ			

	ενικός αριθμός		
ονομ	ὁ ἀληθής	ἡ ἀληθής	τό ἀληθές
γεν			
δοτ			
αιτ			
κλητ			
	πληθυντικός αριθμός		
ονομ			
γεν			
δοτ			
αιτ			
κλητ			

Με τη βοήθεια του βιβλίου, σελ. 49 και της Γραμματικής, σελ. 109 - 110, εξασκηθείτε στην κλίση των ακόλουθων δικατάληκτων σιγμόληκτων επιθέτων:

Ον.	ὁ ἀληθής	ἡ ἀληθής	τό ἀληθές
Γεν.	τοῦ ἀληθοῦς	τῆς ἀληθοῦς	τοῦ ἀληθοῦς
Δοτ.	τῶ ἀληθεῖ	τῆ ἀληθεῖ	τῶ ἀληθεῖ
Αιτ.	τόν ἀληθῆ	τήν ἀληθῆ	τό ἀληθές
Κλητ.	ὦ ἀληθές	ὦ ἀληθές	ὦ ἀληθές
Ον.	οἱ ἀληθεῖς	αἱ ἀληθεῖς	τά ἀληθῆ
Γεν.	τῶν ἀληθῶν	τῶν ἀληθῶν	τῶν ἀληθῶν
Δοτ.	τοῖς ἀληθέσι(ν)	ταῖς ἀληθέσι(ν)	τοῖς ἀληθέσι(ν)
Αιτ.	τούς ἀληθεῖς	τάς ἀληθεῖς	τά ἀληθῆ
Κλητ.	ὦ ἀληθεῖς	ὦ ἀληθεῖς	ὦ ἀληθῆ

	ενικός αριθμός		
ονομ	ὁ συνήθης	ἡ συνήθης	τὸ σύνηθες
γεν			
δοτ			
αιτ			
κλητ			
	πληθυντικός αριθμός		
ονομ			
γεν			
δοτ			
αιτ			
κλητ			

Με τη βοήθεια του βιβλίου, σελ. 49 και της Γραμματικής, σελ. 109 - 110, εξασκηθείτε στην κλίση των ακόλουθων δικατάληκτων σιγμόληκτων επιθέτων:

Ον.	ὁ συνήθης	ἡ συνήθης	τὸ σύνηθες
Γεν.	τοῦ συνήθους	τῆς συνήθους	τοῦ συνήθους
Δοτ.	τῷ συνήθει	τῇ συνήθει	τῷ συνήθει
Αιτ.	τόν συνήθη	τήν συνήθη	τό σύνηθες
Κλητ.	ὦ σύνηθες	ὦ σύνηθες	ὦ σύνηθες
Ον.	οἱ συνήθεις	αἱ συνήθεις	τά συνήθη
Γεν.	τῶν συνήθων	τῶν συνήθων	τῶν συνήθων
Δοτ.	τοῖς συνήθεσι(ν)	ταῖς συνήθεσι(ν)	τοῖς συνήθεσι(ν)
Αιτ.	τούς συνήθεις	τάς συνήθεις	τά συνήθη
Κλητ.	ὦ συνήθεις	ὦ συνήθεις	ὦ συνήθη

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΟΝ ΤΟΝΙΣΜΟ

	ενικός αριθμός		
ονομ	ὁ ἄφρων	ἡ ἄφρων	τὸ ἄφρον
γεν			
δοτ			
αιτ			
κλητ			
	πληθυντικός αριθμός		
ονομ			
γεν			
δοτ			
αιτ			
κλητ			

Με τη βοήθεια του βιβλίου, σελ. 49 και της Γραμματικής, σελ. 107 - 109, εξασκηθείτε στην κλίση των ακόλουθων δικατάληκτων ενρινόληκτων επιθέτων:

Ον.	ὁ ἄφρων	ἡ ἄφρων	τὸ ἄφρον
Γεν.	τοῦ ἄφρονος	τῆς ἄφρονος	τοῦ ἄφρονος
Δοτ.	τῷ ἄφρονι	τῇ ἄφρονι	τῷ ἄφρονι
Αιτ.	τόν ἄφρονα	τήν ἄφρονα	τό ἄφρον
Κλητ.	ὦ ἄφρον	ὦ ἄφρον	ὦ ἄφρον
Ον.	οἱ ἄφρονες	αἱ ἄφρονες	τά ἄφρονα
Γεν.	τῶν ἀφρόνων	τῶν ἀφρόνων	τῶν ἀφρόνων
Δοτ.	τοῖς ἄφροσι(ν)	ταῖς ἄφροσι(ν)	τοῖς ἄφροσι(ν)
Αιτ.	τούς ἄφρονας	τάς ἄφρονας	τά ἄφρονα
Κλητ.	ὦ ἄφρονες	ὦ ἄφρονες	ὦ ἄφρονα

ενικός αριθμός			
ονομ	ὁ εὐδαιμών	ἡ εὐδαιμών	τό εὐδαιμον
γεν			
δοτ			
αιτ			
κλητ			
πληθυντικός αριθμός			
ονομ			
γεν			
δοτ			
αιτ			
κλητ			

Με τη βοήθεια του βιβλίου, σελ. 49 και της Γραμματικής, σελ. 107 - 109, εξασκηθείτε στην κλίση των ακόλουθων δικατάληκτων ενρινόληκτων επιθέτων:

Ον.	ὁ εὐδαιμών	ἡ εὐδαιμών	τό εὐδαιμον
Γεν.	τοῦ εὐδαιμόνος	τῆς εὐδαιμόνος	τοῦ εὐδαιμόνος
Δοτ.	τῷ εὐδαιμόνι	τῇ εὐδαιμόνι	τῷ εὐδαιμόνι
Αιτ.	τόν εὐδαιμόνα	τήν εὐδαιμόνα	τό εὐδαιμον
Κλητ.	ὦ εὐδαιμον	ὦ εὐδαιμον	ὦ εὐδαιμον
Ον.	οἱ εὐδαιμόνες	αἱ εὐδαιμόνες	τά εὐδαιμόνα
Γεν.	τῶν εὐδαιμόνων	τῶν εὐδαιμόνων	τῶν εὐδαιμόνων
Δοτ.	τοῖς εὐδαιμοσι(ν)	ταῖς εὐδαιμοσι(ν)	τοῖς εὐδαιμοσι(ν)
Αιτ.	τούς εὐδαιμόνας	τάς εὐδαιμόνας	τά εὐδαιμόνα
Κλητ.	ὦ εὐδαιμόνες	ὦ εὐδαιμόνες	ὦ εὐδαιμόνα

2. Να σχηματίσετε ονοματικά σύνολα αντιστοιχίζοντας τις λέξεις της Α' στήλης με εκείνες της Β' στήλης, σύμφωνα με το παράδειγμα :

A	B	ΟΝΟΜΑΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
πλήρης	(τοῖς) ποτηρίοις	
ἥμισυς	(τῇ) ὥρα	π.χ. τῇ ἡμισείᾳ ὥρα
εὐρύς	(τά) πεδία	
γλυκύς	(τοῦ) καρποῦ	
εὐώδης	(τῶν) ἀνθέων	
ἀμελής	(τῷ) μαθητῇ	
αὐθάδης	(τοῦ) νεανίου	

3. Να συμπληρώσετε τις επόμενες προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο των επιθέτων που βρίσκονται στην παρένθεση :

1. Πολλάκις οὐκ ἔσμέν(μνήμων, ονομ. πληθ.) τῶν ὑπὸ τῶν θεῶν παρεχομένων ἀγαθῶν.
2. Νίκας τοῖς(εὐσεβής) κατὰ βαρβάρων δωρούμενος.
3. Ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐπίστευσε πολλάκις τοῖς(ἄφρων) ῥήτορσι .
4. Τὸ σῶμα Κυρίου ὑπὸ τοῦ Πιλάτου παρεδόθη τῷ(εὐσχήμων) Ἰωσήφ .
5. Ὡ(ἄφρων) , πρὸς τί σωρεύεις τοσαῦτα πλούτη ;

6. Οί πλείστοι τῶν πλουσίων θυμὸν (= καρδιά)(ἐλεήμων) οὐκ ἔχουσι .
7. Ἄει φύλαττε τὸ σῶμα(ὕγιής) .
8. Κύριος ἦν τοῦ(μεγαλοπρεπής) βασιλείου .
9. Παρέχω(πλήρης) τράπεζαν ἐδεσμάτων(πολυτελής).
10. Οἱ Ἀθηναῖοι μετεῖχον τῶν(συνήθης) ἐορτῶν.
11. Ὁ παῖς ἦν (ἐπιφανής) πατρός.
12. Οἱ (εὐγενής) ἄνδρες πολλοὶ ἦσαν.

